

presentibus, aut futuris rebus. Ac in vnoquoque pro rerum discrimine, quarum cognitio queritur, de certis rebus pertractandum. Alia enim salutem, aut mortem praesagunt; alia morbi longitudinem, aut breuitatem: alia rerum causas; alia effectus ostendunt. Commune tamen singulis est, quod ex signis suis vniuersa consideratio instituat, & quibus naturam eius, de quo agimus & denique quod querimus, intelligemus. Est illud quoque commune, quod omnis cognitio vel de re praeterita, praesenti, vel futura proponatur. Quia & illud a nobis alibi ostensum est uniuersa signa a quatuor fontibus duci, nempe a rei essentia, causis, effectibus, & proportione, siue cum alijs similitudine. Nec est quod peculiarem hoc loco tractationem quisquam a nobis requirat, quando horum explicatio integrum opus postulet, quod de signis quatuor libris distinctum iam dudum edidimus: tamen rudiorum gratia obiter ostendemus exemplo quod ars ipsa in hac re singulis promittit. Quarat ergo aliquis a medicis, an is, qui morbo aliquo laborat, moriturus sit, vel curaturus. Dicit de hac re in consultatione medicus, ita vt omnes signorum fontes consulat, & interim a certo principio auspicetur, quod huiusmodi esse potest. Quoniam de salute, aut morte nobis praesagiendum est, ideo breuiter de hac re dicam. Et quia morbus illos salutes fore credimus, quos vel natura vel ars, expugnare possunt, lethales vero illos prauidemus, qui naturam, artisque vires exuperant, ex signis, colligo hominem hunc moriturum. Imprimis quod morbi genus sit febris, atque ea quidem putrida, vehemens, continua, maligna, composita, inordinata, inequalis, quaeque omnia tempora habeat longa, graua, & apta, nataque sit ob certam quandam proprietatem perimere. Et si quae alia a forma morbi, genere, differentijs, partibus, & proprietatibus notae sumi possunt, in medium adferendae. Postea vero fontem alium exuet, qui causas continet. Erit enim lethalis si morbus is, qui vitae fontem, vniuersumque corpus occupauerit, penitus insederit: si ex bile aetuginosa in corpore infirmo, cacochymo, & adstricto constiterit: Si ualidae causae illam pepererunt, subfiant vero infirmae vires, quae reluctari debent: Si nulla ab initio adhibita fuerint remedia, aut illa mala; aut si commoda, non tamen profuerunt; aut si non iuuant nisi maxima; aut si illa desunt, quae sola prodesse possunt: Si alia adsunt causae, quae augent, fouentque morbum, vt aer ambiens, locus, animi perturbationes, & alia huiusmodi, quibus aliquando resistere nequeunt egrotantes, nec medici succurrere valent. Ac (vt semel dicam ex generibus causarum signa petenda, quae idem pariter monstrant. Quarendi postea sunt indicia, quae ex affectibus petuntur: ex actionibus inquam, excrementis, qualitibus corporis, aut alijs operibus, quae in eo peraguntur. Nam lethale est in febris, si pulsus deficiant, aut intercipiuntur, eelerrimi, creberique euadunt: si continuum adest delirium, aut accedant convulsiones; vel languidissime mouentur membra, aut praeter voluntatem ad pedes labitur qui laborat; si non appetit, aut sitim non sentit; quum lingua est aspera, aut nigra; & excrementa penitus retinentur, aut praeter voluntatem emittantur, aut excernitur quod corpori est familiare; vel plurimum in qualitibus sunt mutata: necnon quum frigent perpetuo extrema, interna vero vruntur: cutis liuescit, aut nigrae liuidisque pustulis aspergitur, vel praeter modum squallida, duraque redditur. Haec enim, & similia mortem praesagunt ex febre. Postremo spectandum est, quid alijs eueniat, qui forte eodem tempore morbo eodem laborant. Nam si omnes, aut plurimi perierint, consentientibus alijs notis, mortem praesagiemus venturam. Ac ex hoc vno exemplo instrui poterit rudior medicus ad alio cognoscenda.

De quibus differendum sit, quum de actione aliqua consultamus. Cap. V.

Vo r, & quae sint Medici officia alibi diligenter ostendimus; & id etiam paulo ante obiter commemorauimus. Verum quonia multi in singulis officijs etiam pertractanda sunt, ne eorum eadem superfluo labore repetere, opera praetium esse ducere in vno patefacere, & singula diligenter pertractare, ex quo quae ad alia officia pertinent, nullo negotio intelliguntur; a nobisque postea quadam ueluti affinitate trahuntur. Et quia aegrotantium beneficio potissimum medicorum consilia queruntur, in his placet expedere de quibus sit dicendum. Nam non solum ea, quae ad reliqua officia pertinent, hoc intellecto, facile postea patebunt; sed etiam frequentius in usum veniunt de aegris consultationes, habentque haec maiore, quam alia, difficultate: adeo vt plenioris arte exoptulent, quae cognoscamus quid coeuiat; quidque alienum sit, doceat recti quae inueterato errore sunt recepta, patefaciat. Inualuit etenim apud oes fere medicos haec consuetudo, vt quum de egrorum salute deliberandum est, imprimis de aegri naturali temperamento, corporisque structura, deinde de morbi natura, causis, signis, & postremo de curandi ratione dicant: idque eo (vt puto) persuasi de temperamento primum agendum esse censent, quod nemo intelligere possit, quae obliqua sunt, & naturae contraria, nisi prius eo intellecto quod est rectum, & secundum naturam. In qua re plurimum aberrare mihi videntur. Primum quod saepius de temperamento temere agant. Quum enim nonnulli sint morbi, qui constante naturali temperie alia ratione affligunt, quales sunt, qui structuram dissimilium partium, conformationis, magnitudinis, numeri compositionisque vitio labefactant, quid opus est